

Куляша М. В.

Студентка 1-го курсу факультету соціології і права,
НТУУ «КПІ»

Науковий керівник: Пряміцин В. Ю.,
викладач НТУУ «КПІ»

Кодекс честі студента

У ХХІ столітті освіта набуває особливого значення для накопичення людиною професійних знань, мотивацій, навичок, формування світогляду та розуміння людиною сенсу свого існування. Саме тому черговий раз обговорювати важливість цього феномену для сучасної людини немає потреби. Нині - гострішим питанням є моральне середовище у освітніх закладах і регуляція відносин усіх суб'єктів процесу.

Факт приєднання України до Болонського навчального процесу - хороший поштовх до позитивних змін, адже автономія університетів, прозорість оцінювання якості знань, моніторинг системи освіти, - потребує негайної реформації та оновлення. Ці зміни стосуються не лише протокольних заходів, а й глибинних моральних засад української освіти. Проблеми морального клімату в університетському середовищі здебільшого пов'язані з корупцією, неодноразовим використанням тих же рефератів і робіт, плагіатом і його виявом у різноманітних формах. Інколи нечесність проявляють і викладачі, ігноруючи авторські права, представляючи підроблені результати досліджень, перекручуючи дані про джерела інформації.

Тому одним з найефективніших способів боротьби з негативним проявом моральних відносин може стати запровадження Кодексів честі для основних суб'єктів навчально-виховного процесу в університеті - викладачів, студентів, адміністрації.

Незважаючи на новизну практики впровадження Кодексів у ВНЗ, вже є накопичений багатий та досить цікавий досвід. Крім того, приклади усвідомлення великої ролі освітянської етики у регулюванні відносин є і в історії вітчизняної вищої школи.

Так, у XVI-XVII ст. в оригінальному "Порядку школи" Львівської гімназії зазначено, що викладач повинен бути має бути "благочестивий, розумний, смиренно мудрий, лагідний, не п'яниця, не розпусник, не хабарник, не сребролюбець, не гнівливий, не зависник, не сміхун, не срамословець, не чародій, а підмога благочестя". Натомість, учні повинні утримувати лад і чистоту в приміщеннях та виконувати приписи з докладним визначенням прав та обов'язків.

Вже тоді існує система відстеження порушників Порядків та Приписів та заохочується діяльність добровільних інформаторів,- партнерськими такі стосунки назвати складно.

Незважаючи на численні та енергійні заходи по реформуванню освіти, і в новітній час лишається традиційною система керування згори донизу, нерідко панує авторитаризм та свавілля адміністрації.

З іншого ж боку - Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, декларує студента як партнера навчально-виховного процесу, який має право самостійно контролювати рівень якості навчання.

Варто зазначити, що актуальність розробки Кодексів зумовлена підвищенням активності студентського самоврядування то особистого рівня відповідальності за власне майбутнє.

Черговий раз яскравим прикладом слугують країни Заходу, чий досвід ми сподіваємось адаптувати до українських реалій, намагаючись у такий спосіб вирішити свої проблеми і очистити університетське життя від бруду та нескінченної низки дрібних злочинів. Метою запровадження Кодексів нині є сприяння процесу виховання представників гуманітарно-технічної еліти, які поважають права інших і вміють відстоювати власні. Базисом та, водночас, альтернативою можна вважати Правила поведінки, у яких визначено основні обов'язки та права студентів.

Важливим є той факт, що Кодекс повинен укладатись не начальниками відділу кадрів, передусім - це добровільна угода, що визначає поведінку з моменту зарахування до моменту завершення навчання. Ефективність впровадження залежить від усвідомлення студентами відповідальності, що покладає на них виконання зазначених норм та від зацікавленості сторін у регуляції відносин.

Досить неоднозначною є задача, яку вирішує автор Кодексу, адже необхідно охопити і моральні норми, що практикуються більшість, так і ті, що найчастіше порушуються.

Принципово важливим моментом є процедура запровадження - це результат обговорення тексту з усіма суб'єктами. Укладення Кодексу - наслідок руху назустріч студентської громади та професорсько-викладацького складу. Лише такі умови забезпечать реалізацію положень Кодексу честі на практиці і не дозволять лишитись красивою декларацією на плакаті деканату. Ми можемо спостерігати ряд суттєвих відмінностей у процесах впровадження Кодексів в українських та європейських та американських університетах. На Заході передбачається порядок та формальна процедура звинувачення студентів у порушенні положень, створена юридична система розгляду справ, пов'язаних з випадками ігнорування академічних норм, а також санкції та апеляції. Аналізуючи ситуацію, розуміємо, що ця система є важливим елементом для забезпечення дієвості.

Можемо лише здогадуватись, що ж станеться, якщо в українській реальності перенести цю досить складну систему. Тому сьогодні можна лише пропонувати студенту підписати документ, за яким він зобов'язується виконувати Кодекс честі і він зберігатиметься в архіві факультету.

Створення Кодексу честі - лише перший, але дуже вагомий крок до оновлення морального середовища у вищих навчальних закладах України. Для повноцінного регулювання відносин необхідно створити відповідні Кодекси для усіх суб'єктів навчального процесу. Крім того, важливим аспектом є пропаганда через ЗМІ ідеї розбудови громадянського суспільства, у якому кожен поважає права інших і вимагає поваги, відповідно, до себе.

Список використаної літератури:

1. О.О. Петутіна, стаття "Чи потрібен університету Кодекс честі студента?".
2. Інтернет-сайт kntu.net.ua, розділ "Студентство".
3. Презентація "Актуальність Кодексів честі" (автори - студенти НТУ "ХП").
4. Журнал «Дзвін», №05, 1990 р.